

اثر اقتصادی پروبیوتیک باکتوسل بر روی رشد ماهیان قزل آلابی رنگین کمان

سیدابراهیم حسینی*، لیلا بذرگر^۱، وحید دیانت پور^۱، ساره بذرگر^۱

تاریخ دریافت: ۹۲/۰۲/۱۴ تاریخ پذیرش: ۹۲/۰۷/۱۵

چکیده

رشد سریع، کارایی تغذیه و افزایش مقاومت در برابر بیماری‌ها از اهداف مهم صنعت آبی‌پروری به حساب می‌آید و استفاده از پروبیوتیک در رژیم غذایی حیوانات مختلف رو به افزایش است. این مطالعه با هدف بررسی اثر پروبیوتیک باکتوسل بر میزان رشد درآمد حاصل از پرورش ماهیان قزل آلابی رنگین کمان و تعیین جیره‌ی غذایی بهینه انجام گرفت. در این مطالعه از ۸۰۰۰ قطعه ماهی قزل آلابی رنگین کمان که به دو گروه کنترل (فاقد تیمار) و تجربی تیمار با پروبیوتیک باکتوسل *Pediococcus acidilactituma* تقسیم شدند که در ۴ استخر ۲۰۰۰ قطعه‌ای قرار گرفتند و به گروه تجربی تیمار با باکتوسل روزانه در سه وعده بر اساس فرمول‌های غذایی مربوطه غذای اکسترودر شده با باکتوسل داده شد و سپس در ماه‌های ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ پس از تیمار، تست‌های بیومتری انجام گردید و نتایج با استفاده از آزمون آماری T مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های به‌دست آمده از این مطالعه نشان داد که باکتوسل باعث افزایش وزن ماهیان و افزایش نرخ رشد ویژه نسبت به گروه کنترل می‌گردد. با توجه به نتایج حاصل از این مطالعه باکتوسل احتمالاً از طریق افزایش نرخ رشد ویژه و وزن ماهیان قزل آلابی رنگین کمان سبب کاهش هزینه‌ها و افزایش درآمد می‌شود.

طبقه‌بندی *JEL*: C23, D6, C6, Q25

واژه‌های کلیدی: باکتوسل، پروبیوتیک، رشد، ماهی قزل آلابی.

۱- به ترتیب دانشیار، کارشناس ارشد، دکترای حرفه‌ای و کارشناس ارشد گروه زیست‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، فارس، ایران.

*نویسنده مسئول: ebrahim.hossini@yahoo.com

پیشگفتار

ترکیبات پروتئینی یکی از مواد غذایی مورد نیاز ویژه بدن ما بوده و گوشت ماهی منبع مهمی برای تامین این نیاز می‌باشد؛ زیرا که گوشت ماهی دارای ۱۰ نوع اسید آمینه‌ی ضروری برای بدن بوده و نسبت به سایر منابع غذایی پروتئینی از هضم‌پذیری بهتری برخوردار است (اوستین و همکاران ۱۹۹۵). ماهیان قزل‌آلای رنگین کمان *oncorhynchus mykiss* یکی از ماهیان سردآبی است که بیشتر در مراکز پرورش آبزیان جهت آبی‌پروری مورد استفاده قرار می‌گیرد. در رژیم غذایی این ماهیان ترکیبات پروتئینی، کربوهیدراتی، چربی، مواد معدنی نظیر کلسیم، فسفر، سدیم، کلر، گوگرد، آهن، ید، روی و فلئور و ویتامین‌های مختلف محلول در آب و چربی وجود دارد (اوستین و همکاران ۱۹۹۵). امروزه استفاده از پروبیوتیک‌ها به دلیل بهبود تعادل میکروبی روده، هضم و جذب بهتر مواد غذایی در دستگاه گوارش و بهره‌وری بیشتر از مواد غذایی استفاده شده و کاهش هزینه و افزایش درآمد در دامپروری‌ها، مرعداری‌ها و مراکز آبی‌پروری رو به افزایش است (فولر، ۱۹۸۹). از پروبیوتیک‌ها به‌عنوان محرک رشد و جهت تحریک سیستم ایمنی استفاده می‌شود (علی، ۲۰۰۰).

پروبیوتیک‌ها یا میکروارگانیسم‌های زنده به‌عنوان راه‌حلی مطمئن و طبیعی برای کنترل اکوسیستم‌های میکروبیولوژیکی محسوب می‌شوند (واتسون کسارکدی و همکاران ۲۰۰۸). استفاده از باکتوسل برای پیشگیری از رشد عوامل عفونی بهترین جایگزین استفاده از آنتی‌بیوتیک‌هایی نظیر ارپترومایسین و فلورمینکل می‌باشد (اوبین و همکاران، ۲۰۰۵). استفاده از پروبیوتیک *Saccharomyces boulardii* یا همان لوسل S B در سلامت انسان به‌دلیل عدم بروز اختلالات روده ای مفید بوده و جایگزین مناسبی برای آنتی‌بیوتیک‌هایی است که در درمان اسهال خونی تجویز می‌گردد (پژاله‌اتی، ۱۹۹۹). مطالعات نشان داده که استفاده از پروبیوتیک لوسل S B در حفاظت ماهیان قزل‌آلا در برابر بیماری پرسینیا بسیار موثر است (مزالهی و همکاران، ۲۰۰۸). همچنین نشان داده شده که استفاده از باکتوسل باعث تغییرات مفیدی در جمعیت میکروبی روده در ماهیان قزل‌آلا و میگوها می‌شود (هوف، ۱۹۸۹). همچنین روشن شده است که باکتوسل مقاومت ماهیان در برابر عوامل استرس‌زا را افزایش می‌دهد (گاتسوپ ۱۹۹۹).

پروبیوتیک‌ها از طریق عمل آنتاگونیستی مستقیم با عوامل عفونت‌زا و یا از راه تحریک سیستم ایمنی باعث بهبود وضعیت سلامتی در جانوران می‌شوند (پژاله‌اتی، ۱۹۹۹).

پروبیوتیک‌ها از طریق رقابت با میکروب‌های بیماری‌زا در جهت استفاده از مواد غذایی و همچنین در اتصال به مخاط دستگاه گوارش و کاهش تولید سم و یا مواد سمی در روده به بهبود وضعیت سلامتی در پستانداران، پرندگان و آبزیان کمک می‌کنند (مزالهی و همکاران، ۲۰۰۸؛ گاتسوپ، ۱۹۹۹). نظر به اینکه لارو ماهیان در محیط‌های خارج از بدن رشد می‌نمایند و همچنین به‌دلیل

نارس بودن، سیستم گوارشی آنها در معرض خطر ابتلا به انواعی از بیماری‌های عفونی قرار دارند. لذا استفاده از پروبیوتیک‌ها در مرحله‌ی لاروی بیشتر توصیه می‌گردد (گیلدبرگ و میکلسن، ۱۹۹۸). براساس نظر برودی، یکی از مهم‌ترین روش‌های کنترل بیماری‌ها استفاده از پروبیوتیک‌ها می‌باشد (برودی، ۱۹۹۸). مطالعات نشان داده که باکتری وییدیوالژینولیتیکوس به‌عنوان یک پروبیوتیک باعث افزایش تخم‌ریزی میگوهای اکوادوری و افزایش ۳۵ درصدی تولید در مزارع پرورش ماهیان می‌شود (کیم و همکاران، ۲۰۰۷). استفاده از باکتوسل باعث افزایش تولید و کاهش درصد مرگ و میر در مزارع پرورش میگو می‌شود (کاستکس و همکاران، ۲۰۰۶). مصرف پروبیوتیک باکتوسل منجر به کاهش شیوع و شدت بیماری *higripul* در میگوها می‌گردد (کیم و همکاران، ۲۰۰۵). استفاده از پروبیوتیک باسیلوس سوتیلیس در جیره‌ی غذایی جوجه‌های گوشتی از وقوع بیماری‌های کامپیلو باکتر و همچنین عفونت‌های سالمونلائی به‌طور معنی‌داری جلوگیری می‌نماید (ماروتا و همکاران، ۱۹۹۶). تحقیقات نشان داده که استفاده از پروبیوتیک‌ها باعث افزایش ایمونوگلوبین‌ها و افزایش فعالیت ماکروفاژی در دامنه‌ی وسیعی از میکروارگانیسم‌های موجود در دستگاه گوارشی جانوران می‌شود (دوگنسی و همکاران، ۲۰۰۳؛ ونگ و لین، ۲۰۰۸). با توجه به ارزش غذایی گوشت ماهی در سبد غذایی و با عنایت به هزینه‌های بالای تولید ماهیان سردابی از جمله ماهی قزل‌آلای رنگین‌کمان، این مطالعه با هدف بررسی اثر پروبیوتیک باکتوسل بر میزان افزایش وزن و نرخ رشد ویژه این ماهیان و یافتن راه‌حلی در جهت کاهش هزینه‌های تولید و افزایش درآمد آبی‌پروران انجام گرفت.

موادها و روش‌ها

این یک مطالعه‌ی تجربی است که در سال ۱۳۹۱ بر روی ۸۰۰۰ قطعه ماهی قزل‌آلای رنگین‌کمان با نام علمی *Oncorhynchus mykiss* و با میانگین وزنی ۶۳/۵ گرم در محل استخر پرورش ماهیان قزل‌آلای رنگین‌کمان ملوسجان شهرستان سپیدان فارس انجام گردید. پروتکل این تحقیق براساس قوانین بین‌المللی در مورد حیوانات تنظیم و به تصویب کمیته اخلاق دانشگاه رسید. در این پژوهش ماهیان به ۲ گروه کنترل (بدون تیمار) و تجربی تیمار با پروبیوتیک تیمار با باکتوسل تقسیم شدند که در ۴ استخر ۲۰۰۰ قطعه‌ای با جریان آب ورودی با دبی ۵۰۰ لیتر در ثانیه، دمای ۱۸ درجه سانتی‌گراد و با هوادهی به‌صورت اسپری قرار گرفتند. پروبیوتیک مورد استفاده در این تحقیق حاوی $1 \times 10^{10} CFU / g$ از باکتری سویه *Pediococcus acidilactitum* 18/5 بود که از شرکت لالمنند کشور فرانسه خریداری و در کارخانه‌ی خوراک دام ۲۱ بیضا به روش اکسترودر شده در مخلوط غذایی ماهیان قرار گرفت. در این مطالعه طبق فرمول $X(\text{gr}) = \text{میانگین وزن} * \text{تعداد ماهی}$ که در آن X مساوی با تعداد ماهیان می‌باشد و با عنایت به جدول ۳ میزان

غذادهی ماهیان در بیومتری مشخص و به صورت روزانه در سه وعده به آنها داده شد. در این پژوهش طی مراحل آزمایش به صورت روزانه دمای آب، میزان اکسیژن و PH آب کنترل گردید و در طول دوره آزمایش در ماه‌های ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ و پس از تیمار با پروبیوتیک و با استفاده از فرمول زیر درصد افزایش وزن بدن و میزان نرخ رشد ویژه در گروه‌های کنترل و تجربی محاسبه گردید و داده‌های به دست آمده با کمک نرم‌افزار SPSS 18 و آزمون آماری تی مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

$$\text{SGR (ضریب رشد ویژه)} = \frac{I_n w_2 - I_1 w_1}{t} \times 100$$

$$\text{درصد افزایش وزن} = \frac{\text{وزن اولیه} - \text{وزن پایایی}}{\text{وزن اولیه}} \times 100$$

نتایج و بحث

اثر باکتوسل بر روند تغییرات رشد (وزن) ماهیان قزل آلا

طبق نمودار ۱ مشخص است که باکتوسل باعث افزایش وزن می‌گردد و نتایج روش رگرسیون غیر خطی (لگاریتمی) نیز حاکی از این است که با گذشت زمان درصد افزایش درآمد حاصل از فروش ماهی به دلیل باکتوسل زیادتر می‌شود. این رابطه در جدول ۱ نشان داده شده است.

$$Y = 0.14 + 0.014 \log(\text{Day})$$

ضرایب در سطح ۲٪ معنی‌دار هستند. در رابطه‌ی فوق، Y بیانگر درصد افزایش در وزن (درآمد) و Day بیانگر روز است. پس به عنوان مثال باکتوسل در روز ۱۵۰ تاثیر بیشتری بر درصد افزایش درآمد نسبت به روز ۳۲ دارد.

طبق جدول ۱ در روز ۳۲ باکتوسل باعث شده تا ۲۰٪ به درآمد حاصل از فروش ماهی اضافه گردد و نتایج این مطالعه نشان داد که به طور متوسط مصرف باکتوسل در جیره‌ی غذایی تا ۱۶.۷٪ میزان درآمد را افزایش می‌دهد.

همچنین نتایج حاصل از این مطالعه نشان داده که استفاده از پروبیوتیک باکتوسل در رژیم غذایی ماهیان قزل آلائی رنگین کمان منجر به افزایش نرخ رشد آنها می‌گردد (نمودار ۲).

طبق نمودار ۲ مصرف باکتوسل مانع کاهش ماهیان می‌شود. رابطه‌ی رگرسیونی برآورد شده بین افزایش درآمد (به دلیل کاهش نیافتن رشد) در طول زمان به علت مصرف باکتوسل به صورت زیر است.

$$Y_1 = -0.0014 + 0.00016 (\text{Day})$$

که در آن y_1 درصد افزایش در درآمد و Day گذشت زمان بر حسب روز می‌باشد. طبق رابطه‌ی فوق با گذشت زمان مصرف باکتوسل باعث افزایش درآمد می‌شود (به‌عنوان مثال درصد افزایش درآمد در روز ۱۵۰ بیش از روز ۳۲ است).

به‌عنوان مثال طبق جدول ۲ مصرف باکتوسل باعث شده تا در روز ۳۲، درآمد ۰.۳٪ افزایش یابد ولی در روز ۱۵۰، ۰.۲۲٪ در درآمد افزایش یابد.

رابطه‌ی بین وزن ماهی و دمای آب و میزان مصرف غذا با استفاده از رابطه‌ی زیر برآورد و در جدول ۳ نشان داده شده است.

$$W = 326 - 432y + 116y^2 - 10y^3 + 28Dam - 0.93Dam^2$$

که در آن w بیانگر وزن ماهی، y میزان غذای مصرف شده توسط ماهیان و Dam دمای آب می‌باشد.

چنانچه جدول ۳ نشان می‌دهد، با افزایش غذا ابتدا وزن ماهی به‌شدت افزایش یافته و سپس روند افزایش کاهنده می‌گردد. همچنین با افزایش دمای آب وزن ماهی ابتدا افزایش و سپس روند کاهشی خواهد بود.

نتیجه گیری

نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که پروبیوتیک باکتوسل دارای تاثیرات مثبتی بر میزان افزایش وزن و نرخ رشد ویژه ماهیان قزل‌آلای رنگین‌کمان می‌باشد. با توجه به نتایج حاصل از مطالعات روشن شده است که پروبیوتیک‌ها از طریق بهینه‌سازی میزان غذایی و افزایش هضم و جذب مواد غذایی باعث افزایش رشد ماهیان می‌شود (وزکوئر و همکاران، ۲۰۰۵). استفاده از پروبیوتیک تجاری پروتکسین و پریمالاک به‌صورت مکمل غذایی باعث افزایش رشد ماهیان کپور می‌گردد (فغانی لنگرودی، ۱۳۸۹). همچنین در مطالعه‌ای دیگر نشان داده شده که پروبیوتیک *Pediococcus acidilacticum* در میگوی *Lstylirostris* باعث افزایش میزان تولید و نرخ رشد میگوها می‌گردد (کاستکس و همکاران، ۲۰۰۹). در بررسی دیگری نشان داده شد که استفاده از سطوح متفاوت پروبیوتیک و آهن در جیره غذایی ماهیان قزل‌آلای رنگین‌کمان تاثیر بهتری بر رشد و فاکتورهای تغذیه‌ای لارواین ماهیان دارد (ناصری و همکاران، ۱۳۸۷). استفاده از مقادیر مختلف پروبیوتیک پروتکسین نتایج مناسبی را در افزایش وزن و کاهش ضریب تبدیل غذایی ماهیان قزل‌آلا به‌بار می‌آورد (نوتاش و همکاران، ۱۳۸۹). همچنین روشن شده است که استفاده از پروبیوتیک‌های تجاری تهیه شده از باکتری استریپتوکوس فاسیوم در جهت مکمل‌سازی جیره ماهیان کپور موجب بهبود کارایی تغذیه و رشد در این ماهیان می‌شود (نوح و همکاران، ۱۹۹۴؛

باگوت و همکاران، ۱۹۹۸). همچنین مطالعات نشان داده که باسیلوس‌های زیست‌یاری تاثیر بسیار موثری در رشد و میزان وزن لاروهای میگوی سفید هندی دارند (ضیائی نژاد و همکاران، ۲۰۰۶). نتایج حاصل از یک مطالعه بیانگر آن است که باسیل‌های پروبیوتیکی از طریق مکمل‌سازی با آرد دافنی ماگنا به‌طور موثری پارامترهای رشد و کارایی تغذیه را در لارو ماهیان قزل‌آلا افزایش می‌دهد (جعفریان و همکاران، ۲۰۰۹). همچنین روشن شده است که استفاده از سویه‌های باسیلوس زیست‌یاری تجاری به‌صورت مکمل‌سازی با جیره‌های غذایی لارو ماهیان قزل‌آلا باعث افزایش رشد و کاهش هزینه‌های پرورش ماهیان می‌شود (یانبو و زیرونک ۲۰۰۶).

استفاده از باکتری‌های لاکتوباسیلوس فروکیتورانس و لاکتوباسیلوس پلانتاروم در جیره‌ی غذایی ماهیان موجب افزایش وزن ماهیان می‌شود (کارنواثیل و همکاران، ۲۰۰۴). استفاده از پروبیوتیک باکتوسل در جیره‌ی غذایی میگوها باعث افزایش وزن آنها می‌گردد (کاستکس و همکاران، ۲۰۰۶). مطالعات دیگری نشان داده که تغذیه‌ی میگوی *Stylirostris* با پروبیوتیک باکتوسل منجر به افزایش رشد و وزن میگوها می‌شود (کیم و همکاران، ۲۰۰۵). تحقیقات دیگر نیز نشان داده است که استفاده از پروبیوتیک لاکتوباسیل‌ها در جیره‌ی غذایی جوجه‌های گوشتی باعث افزایش راندمان تولید می‌گردد و نیاز به مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها را نیز کاهش می‌دهد (واتکین و میلر، ۱۹۹۳). در تقابل با نتایج حاصل از این پژوهش در تحقیق دیگری نشان داده شد که استفاده از پروبیوتیک اینولین بر افزایش وزن ماهیان و رشد آنها تاثیری ندارد (اکرمی و همکاران، ۲۰۱۲).

نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که استفاده از پروبیوتیک باکتوسل در رژیم غذایی ماهیان قزل‌آلابی رنگین کمان باعث افزایش میزان رشد (وزن) آنها و در نتیجه افزایش درآمد تولیدکنندگان می‌گردد.

سیاسگزارى

نویسندگان این مقاله بر خود واجب می‌دانند که از مدیریت محترم مرکز پرورش ماهیان قزل‌آلابی رنگین کمان که در جهت فراهم آوردن امکانات مورد نیاز ما را یاری نمودند، تقدیر و تشکر به عمل آورند.

فهرست منابع

۱. فغانی لنگرودی، ح.، ۱۳۸۹. مقایسه پروبیوتیک های تجاری پروتکسین و پریمالاک در رشد و تباکپور معمولی دریای خزر، مجله بیولوژی دریا. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، سال دوم، شماره ششم، تابستان ۱۳۸۹. صفحات ۷۴-۶۵.
۲. سمیرا ناصری، شعبانعلی نظامی بلوچی، حسین خارا، علی فرزانهفر، غلامرضا لشتوآقایی رمتین شکوری. بررسی عملکرد رشد لارو ماهی قزل آلائی رنگین کمان در استفاده از سطوح متفاوت پروبیوتیک و آهن مکمل شده در جیره غذایی. جمله شیلات، سال دوم، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۷
۳. شهاب نوتاش، میثم نعیمی کرارودی، سیدحسین شهاب زاده، فیروز خدایی فرد. بررسی تاثیر مقادیر مختلف پروبیوتیک پروتکسین در افزایش وزن، میزان بقا و ضریب تبدیل غذایی ماهی قزل آلائی رنگین کمان، مجله پژوهش های نوین دامپزشکی، سال اول / شماره ۳، بهار ۸۹، صفحات ۴۰-۳۴.
4. Ali, a. 2000. Probiotic in fish farmioy – evaluation of a candidate bacteria mixture. PhD. Thesis. Uppsala: Swedish university of Agriculture science.
5. Austin, B., L. F. Stuckey, P. A. W. Robertson, I. Effendi, and D. R. W. Griffith. 1995. A probiotic strain of vibrio alginolyticus salmonicida, vibrio anguillarum and vibrio or dalii. J. Fish . 18: 93-96.
6. Aubin , J. Gafesoupe, F. J. Labbe, L. Lebrun, L. 2005. Trial of probiotics to prevent the vertebral column compression syndrome in rainbow trout (on corbynchus mykiss walbaum). Aquac. Res. 36, 758-767.
7. A pajalahati, J. (1999) Improve bird performance by feeding its microflora. World poultry – 15(2): 20-24.
8. Browdy, C. (1998). Recent developments in penaeid brood stock and seed production technologies improving the outlook for superior captive stocks Aquaculture 164: 3-21.
9. Bogut, I., Milakovic, Z., Bukvic, Z., Brkic, s. Zimmer, R. (1998) Influence of probiotic streptococcus faecium on growth and content of intestinal microflora in cyprinus carpio. Czech J. Anim. sci 8:231-235.
10. Carnevail, o., zaponi, m.c., sulpizo, p., Rollo, A. Nardi, m., orpianesi, c., silvi, s., caggiano, m., plozonetti, A.M, Cresci, A.

- (2004) Administration of probiotics strain to improve sea bream wellness during development. *Ague Int.* 12:377-386.
11. Castex, M., Chim, L., Webete, N., Lemaire, P., Usache, V., (2006). Feeding evaluation of probiotic bacteria *Lactococcus acidilactici* (Bactocell) in sub adult shrimp *Litopenaeus stylirostris*: microbial, nutritional and technical aspects- Book of Abstract WAS Annual Meeting, 9-13 may 2006. Florence, Italia.
  12. Castex, M., Lietchim, pominiq pham., 2009. Evaluation of probiotic bacteria *Lactococcus acidilactici* on penaeid shrimp *Litopenaeus stylirostris* in New Caledonia. Thesis presented at the " Institut des sciences et Industries du vivant de l' Environnement (Agro paristech)" , Ecole doctorale Ecole Doctorale ABIES- physiology, Nutrition. 400pp.
  13. Chim, L., Castex, M., Wabete, N., Lemaire, P., Phan, D., Brun, P., (2007). Development of an original tool for shrimp culture studies using floating cages in earthen pond. First trial carried out to evaluate lactic acid probiotic (Bactocell) in shrimp *Litopenaeus stylirostris* reared in commercial farm subject to vibriosis. Book of Abstract Asian Pacific Aquaculture, 5-8 August (2007). Hanoi, Vietnam.
  14. Chim, L., Maisonneuve, V., Lemaire, P., Wabete, N., Usache, V., (2005). Dietary probiotic *Lactococcus acidilactici* MA 18/5 (Bactocell) study to juvenile marine shrimp *Litopenaeus stylirostris* reared in tanks and in pond. Book of abstracts. WAS annual meeting. 9-13 may (2005). Bali, Indonesia.
  15. Dugenci, S. K., Arda, N., Candan, A. 2003. Some medicinal plants as immune stimulants for fish- *Journal of Ethnopharmacology*, 88:99-106.
  16. Fuller, R. 1989. A review: probiotics in man and animals. *J. Appl. Bacteriol.* 66: 365-378.
  17. Gatesoupe F. J.; ((The use of probiotic in aquaculture)); *Aquaculture*. (1999; 180: 147-145.)
  18. Gildberg, A., Mikkelsen, H. Effects of supplementing the feed to Atlantic cod (*Gadus morhua*) fry with lactic acid bacteria and immunostimulating peptides during a challenge trial with *Vibrio anguillarum*. *Aquaculture* 1998; 167: 103-111.

19. Hoff, K. A. (1989). "Survival of *Vibrio anguillarum* and *Vibrio salmonicida* at different salinities." Applied and environmental microbiology 55(7): 1775-1786.
20. Jafaryan, H., Taat; keley, m. Nazarpour, A.R. (2009). The study effect of probiotic bacillus on growth of rainbowtrout lar veavia supplementation with meal of daphnia magan. J. A gri. Sci. Natur. Res. 16:48-59.
21. Kesarcodi- Watson, A. Kaspar, H: Josie lategan, M. Gibson, L.(2008). Probiotics in aguaculture: The need, principles and mechanisms of aotion and screening processes, Aquaculture, 274(1): 1-14.
22. Mesalhy Aly, S. Abdel- Galil ahmed, Y. A bdel aziz ghareeb, A. and fathi Mohamed M. (2008). Studies on Bacillas subtilisand lacto bacillus acidophilus, as potential probiotics, on the immune response and resistance of tilapia nilotica (oreo chromisnil oficus) to challenge in fections. Fish- shell. Zmmunol. 25: 128-136.
23. Maruta, K., H. Miyaaki, S. Masuda, M. Takahashi, T. Marubashi, Y. tadano, and H. Takahashi. (1996). Exclusion of intestinal pathogens by continuous feed in with bacillus subtilis c3102 and its in fluence on the intestinal microflora in broilers. J. Anim sci. Tech. 67: 273.280.
24. Noh, S.H., Han, K., Won, T.H., Choi, Y.J. (1994) Effect of antibiotics, enzyme, yeast culture and probiotics on the growth performance of Israeli carp. Koreang. Anim. Sci: 36:480-486.
25. Reza Akrami, Afshin Ghelichi, Hamed manuchehri. Effect of dietary inulin as prebiotic on growth performance and survival of juvenile Rain bow froot. Journal of marine science and technology fall 2012.
26. Vazquez, J.A.Gonzalez, M.P. and murado, M.A., (2005). Effects of lactic acid bacteria culturesson pathogenic microbiota from fish. Aquaculture 245:149-161.
27. Wang, Y., Li, J, Lin, J. 2008. probiotics in aquaculture: challenges and outlook, Aquaculture, 281 (1-4) : 1-4.
28. Watkins, B. A., and B. F. Miller. (1993). conolazation of lactobacillus acido philus in gnotobiotic chicks. Poult. Sci. 62: 2152-2157.

29. Yanbo, W., Zirong, X. (2006) Effect of probiotic for common carp (*Cyprinus carpio*) based on growth performance and digestive enzymes activities. *Anim. Feed. Sci. Technol.* 127:283-292.
30. Ziaei- Nejud, S., Habibi Rezaei, M., Azari Takami, G., Lovett, D. L., Mirvaghefi, A.R. Shakouri, M. (2006) The effect of *Bacillus* . Bacteria used as probiotics on digestive enzyme activity, survival and growth in the Indian white shrimp *Penaeus indicus*. *Aquaculture*. 252:516-514.

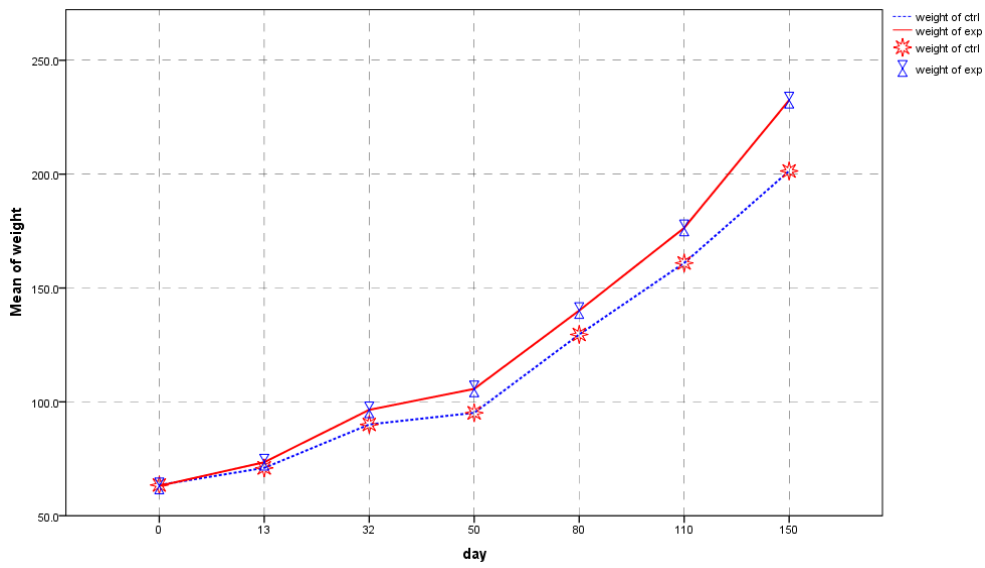
پیوست‌ها

جدول ۱- افزایش درآمد ناشی از مصرف باکتوسیل در روزهای مختلف.

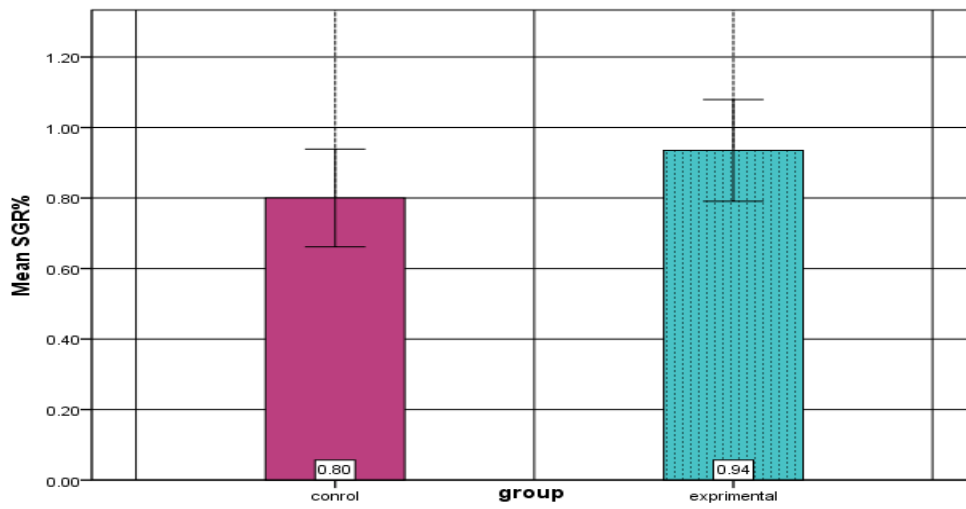
روز	افزایش درآمد(درصد)
۱۳	٪۲۵
۳۲	٪۲۰
۵۰	٪۲۴
۸۰	٪۱۳
۱۱۰	٪۱۴
۱۵۰	٪۲۱

جدول ۲- افزایش درآمد در طول زمان در نتیجه مصرف باکتوسل

روز	افزایش در آمد(درصد)
۱۳	۰/۰۰۰۲۵
۳۲	۰/۰۰۳
۵۰	۰/۰۰۶۱
۸۰	۰/۰۱۱۳
۱۱۰	۰/۰۱۷
۱۵۰	۰/۰۲۳

نمودار ۱: روند تغییرات رشد (وزن) ماهیان قزل آلا در طی دوره پژوهش در اثر مصرف باکتوسل (کیلوگرم)

نمودار ۲: مقایسه‌ی میانگین نرخ رشد ویژه (درصد در روز) ماهی‌های قزل آلا در نتیجه مصرف پروبیوتیک باکتوسل در گروه‌های آزمایشی و شاهد

جدول ۳: غذاهای غذای اکستروژن شده مخصوص قزل آلا

جهت دستیابی به حداقل ضریب تبدیل غذایی

وزن ماهی (گرم)	۰.۲-۰.۵	۰.۵-۲	۲-۵	۵-۷	۷-۱۰	۱۰-۲۵	۲۵-۷۵	۷۵-۱۵۰	۱۵۰-۳۰۰	۳۰۰ به بالا	میانگین ضریب تبدیل در کل دوره
دمای آب (سانتی گراد)											
۸-۶	۲.۶۵	۲.۴	۲.۰۵	۱.۹	۱.۶۵	۱.۵	۱.۱۸	۱	۰.۸۵	۰.۸۳	۰.۸-۰.۸۸
۱۰-۸	۳.۲	۳	۲.۶	۲.۳۵	۲	۱.۷	۱.۳۶	۱.۱۸	۰.۹۸	۰.۹۶	۰.۸۸-۰.۹۲
۱۲-۱۰	۳.۶۵	۳.۴۵	۲.۹۵	۲.۵۵	۲.۱۵	۱.۹	۱.۵۶	۱.۳	۱.۱	۱.۰۸	۰.۹۲-۰.۹۸
۱۴-۱۲	۴.۳	۴.۱۵	۳.۴۵	۳.۰۵	۲.۵	۲.۱	۱.۶۸	۱.۵	۱.۲۵	۱.۲۲	۰.۹۸-۱
۱۶-۱۴	۵	۴.۷	۴.۱۵	۳.۷	۳.۰۵	۲.۶	۱.۷۶	۱.۶۵	۱.۴۵	۱.۴۲	۱-۱.۱
۱۸-۱۶	۵.۵	۴.۹۵	۴	۳.۶	۳	۲.۵۵	۱.۷۴	۱.۶	۴	۱.۳۵	۱.۱-۱.۲
۲۰-۱۸	۴.۷۵	۴.۱۵	۳.۳۵	۲.۹۵	۲.۴	۲.۰۵	۱.۵۶	۱.۵	۱.۱۵	۱.۱۲	۱.۲-۱.۳۵
۲۰ به بالا	غذاهای براساس اشتهای ماهی										
دفعات خوراک دهی	۱۰-۱۵	۸-۱۰	۶-۷	۵-۶	۵-۶	۴-۵	۴-۵	۴-۵	۳-۴	۲-۳	---

